

Schimbarea regimului politic din România în 1989, a însemnat începutul unei perioade în care toate vechile mecanisme ale politicii externe ale țării trebuiau regândite și reasezate pe criterii noi. Aflată într-un context istoric total diferit, marcat de destrămarea U.R.S.S, de schimbarea tuturor regimurilor comuniste din țările est-europene și reunificarea Germaniei, România trebuia să-și regăsească drumul și să-și reclădească identitatea. În același timp, contextul strategic și de securitate din acea perioadă, plin de incertitudini și cu amenințări complexe, necesita abordări conceptuale complet noi, adaptate conjuncturii geopolitice din acea perioadă. În această conjunctură geostrategică, România a ales valorile occidentale și parcursul european reușind ca în 2004 să fie membră NATO, iar în 2007 să devină membră a Uniunii Europene.

Aceste alegeri au fost planificate și gândite pe baza unor politici de securitate națională care au considerat Organizația Tratatului Atlanticului de Nord, Uniunea Europeană și partenerii strategici ca fiind pilonii pe care s-au fundamentat strategiile naționale de apărare. Aceste accederi au conferit țării noastre un statut de stabilitate și credibilitate la nivel regional. Mai mult, această poziție a creat premisele ca România să devină până în prezent un furnizor regional de securitate. Cele mai importante documente naționale care definesc direcțiile de acțiune pentru a avea și menține stabilitatea și securitatea României sunt Strategia Națională de Apărare a Țării 2020- 2024 și Carta albă a apărării.

Documentele reflectă schimbările majore la nivel regional și internațional și propune soluțiile pentru ca Armata României să fie cât mai bine pregătită pentru îndeplinirea misiunilor sale constituționale, inclusiv privind protejarea intereselor naționale vitale. Pentru aceasta cea mai cuprinzătoare soluție este cooperarea internațională. Conform Strategiei Naționale de Apărare a Țării, „politica externă și de securitate a țării noastre va fi fundamentată pe următoarea triadă de acțiune: creșterea rolului și eforturilor României în Uniunea Europeană, consolidarea profilului strategic în NATO, precum și aprofundarea și extinderea Parteneriatului Strategic cu SUA”.

În acest document se tratează conceptul de securitate națională extinsă: pe lângă apărarea armată - înțeleasă în dublă calitate, de apărare națională și apărare colectivă, se vizează și alte dimensiuni precum politica externă, ordinea publică, activitatea de informații, contrainformații și de securitate, managementul crizelor, domeniile educație, cultură, sănătate, economic, demografic, financiar, mediu, securitatea energetică sau cea cibernetică, securitatea infrastructurilor critice și a patrimoniului istoric și cultural. Scopul final al acestor documente este de consolidare a posturii de apărare și descurajare, prin dezvoltarea acelor tipuri de forțe și capacități care să ne permită „să ripostăm oricărui posibil agresor, indiferent de mărimea forței acestuia, de o manieră care să facă o agresiune împotriva noastră prea costisitoare pentru a fi încercată”.

Pentru aceasta sunt necesare cinci elemente esențiale, a căror dezvoltare este urmărită cu

consecvență de instituțiile responsabile de domeniul planificării apărării: capabilități de înaltă tehnologie, o resursă umană înalt educată și foarte bine instruită, o puternică industrie de apărare autohtonă, dezvoltarea unei culturi instituționale centrată pe cunoaștere și inovație și, nu în ultimul rând, reziliența. Acest termen introdus recent în terminologia specializată a domeniului se referă la capacitatea unui stat, societăți sau organizație de a prelua și supraviețui unei crize, cataclism, agresiune militară sau alte șocuri destabilizatoare a bunei funcționări.

Conform prevederilor Strategiei Naționale de Apărare a Țării, unul dintre elementele de noutate introduse este reprezentat de dimensiunea de reziliență, care dobândește un profil pregnant: „Consolidarea rezilienței și reducerea vulnerabilităților reclamă o strategie multidimensională flexibilă și o perspectivă amplă asupra tuturor sistemelor, pentru reducerea riscurilor asociate unei crize, dar și pentru îmbunătățirea capacității de gestionare rapidă a mecanismelor de adaptare la nivel local, național și regional.

Reziliența acoperă toate stadiile unei situații de criză, de la prevenție (atunci când este posibilă) la adaptare și limitarea efectelor (când este necesară), și include transformări pozitive care consolidează abilitatea generațiilor actuale și viitoare de a își asigura necesitățile”. În acest context, Carta albă a apărării direcționează eforturile subsumate obiectivelor politicii de apărare, într-o abordare cuprinzătoare, care are în vedere consolidarea cooperării interinstituționale pe toate palierele subsumate apărării naționale, inclusiv din perspectiva dimensiunii de reziliență, având în vedere domeniul de responsabilitate al Ministerului Apărării Naționale. Astfel, Ministerul Apărării este instituția care are unul dintre cele mai importante aporturi la transpunerea în practică, în mod integrat și unitar, a viziunii conducerii statului român asupra apărării naționale bazate pe cooperarea internațională. Și o duce la îndeplinire prin Departamentul pentru politica de apărare, planificare și relații internaționale (DPAPRI) care este un organism complex din componența ministerului ce gestionează întreaga activitate de planificare a apărării și cooperarea internațională.

Complexitatea acestui departament este dată de domeniul vast pe care îl acoperă: asigurarea planificării integrate a apărării, participarea la coordonarea proceselor de elaborare, implementare și evaluare a politicilor de apărare ale țării, inclusiv afacerile europene, precum și asigurarea reprezentării MAPN în cadrul organizațiilor internaționale conform domeniului său de responsabilitate, inclusiv în comitetele de specialitate și comitetele directoare din cadrul organizațiilor internaționale; coordonarea și gestionarea activităților de cooperare internațională ale MAPN, în conformitate cu obiectivele, prioritățile și direcțiile de acțiune ale ministerului și în concordanță cu evoluțiile politico-militare internaționale; dezvoltarea și coordonarea politicilor de apărare în plan intern și internațional.

Toate aceste domenii le gestionează cu experți militari și civili organizați în șase structuri specializate: Direcția planificare integrată a apărării (DPIA), Direcția Cooperare Internațională în Domeniul Apărării (DCIDA), Direcția politici de apărare (DPA), Centrul de coordonare și monitorizare a implementării acordului de acces (CCMIAA), Oficiul secretariat, coordonare activități și resurse (OSCAR) și Institutul pentru studii politice de apărare și istorie militară (ISPAIM). Dacă analizăm sumar responsabilitățile acestor structuri în domeniile lor specializate se poate constata că domeniul dominant în strategia actuală de securitate a țării constă în cooperarea internațională a României pe care se bazează calitatea ei de membră într-o organizație internațională de securitate, NATO și într-o organizație regională politico-economică, UE.

Așa cum am amintit mai sus, calitatea țării noastre de membră în organizații internaționale, precum și parteneriatele strategice actuale conferă cea mai bună soluție pentru asigurarea unui mediu de stabilitate și de securitate la nivel național și regional. DPIA asigură o abordare integrată la nivelul ministerului a eforturilor vizând planificarea apărării, respectiv corelarea și integrarea obiectivelor politicilor de apărare cu resursele destinate, precum și capabilitățile militare dezvoltate.

Structura participă la elaborarea și asigură implementarea politicii de apărare în context național, precum și în cadrul NATO și UE, oferind totodată instrumentele necesare exercitării controlului democratic civil în ceea ce privește formularea și implementarea politicilor în domeniul apărării. DPIA poartă răspunderea esențială pentru elaborarea și monitorizarea execuției Directivei de planificare a apărării, documentul de planificare de bază al MAPN, prin care se stabilesc programele majore și structura acestora, dinamica forțelor, obiectivele generale și specifice privind starea de pregătire operațională, precum și resursele alocate fiecărui program pentru îndeplinirea obiectivelor planificate. Totodată, DPIA elaborează propunerile de întocmire și de modificare a legislației și a actelor normative privind planificarea apărării și managementul resurselor alocate Ministerului Apărării Naționale.

Obiectivul principal al activității DCIDA îl constituie promovarea și afirmarea intereselor României prin dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională în domeniul apărării atât în formate bilaterale cât și regionale, precum și în cadrul organizațiilor internaționale la care România este parte. Prin structurile aflate în organica sa contribuie la îndeplinirea obiectivelor sale generale din domeniul cooperării internaționale în domeniul apărării: consolidarea cooperării în plan bilateral, regional și multilateral; îndeplinirea obligațiilor și angajamentelor asumate în cadrul ONU, OSCE și a inițiativelor de cooperare regională în domeniul apărării la care România este parte; îndeplinirea obligațiilor financiare față de organizațiile internaționale la care România este parte prin MAPN; implementarea măsurilor de creștere a încrederii și securității; asigurarea și modernizarea cadrului juridic necesar cooperării militare internaționale; gestionarea aspectelor politicomilitare ale obligațiilor asumate prin documentele internaționale privind regimurile în domeniul controlului armamentelor și al neproliferării armelor de distrugere în masă.

În activitatea de dezvoltare și coordonare a politicii de apărare în plan intern și internațional, DPA coordonează integrarea propunerilor MAPN pentru strategiile în domeniul securității naționale, precum și Strategia Națională de Apărare a Țării; coordonează elaborarea și implementarea Cartei Albe a Apărării; elaborează propuneri privind promovarea politicii de apărare a României în cadrul altor organizații de securitate relevante și cooperează cu Ministerul Afacerilor Externe în acest domeniu;

organizează și coordonează activitățile de tip dialog strategic politico-militar cu partenerii strategici în domeniul apărării; elaborează mandatul politic al MAPN în cadrul NATO referitor la promovarea obiectivelor politicii de apărare în Alianță, participarea la procesele de transformare, parteneriat, precum și deciziile și prioritățile de participare la misiunile și operațiunile NATO; elaborează mandatul politic al MAPN în cadrul UE pentru promovarea obiectivelor politicii de apărare în cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comun (PSAC), pentru participarea la inițiativele UE, cooperarea UE - NATO, precum și pentru luarea deciziilor și stabilirea priorităților de participare la capacitățile de apărare și la misiunile și operațiile UE de management al situațiilor de criză.

În domeniul diplomației publice în domeniul apărării și al diplomației apărării, elaborează discursurile și prezentările pe tematici aferente politicii de apărare pentru participarea conducerii MAPN la evenimente publice interne și internaționale; elaborează articole și analize pentru presa de specialitate internă și internațională și cooperează cu societatea civilă în organizarea de seminarii și conferințe de profil. Nu în ultimul rând, aceasta coordonează relaționarea cu structurile administrației publice, participând la activități interne și internaționale, grupuri interministeriale de tip „task force”, comisii mixte, discuții politicomilitare, seminarii și conferințe.

CCMIAA reprezintă punctul unic de contact pentru toate autoritățile și instituțiile publice responsabile de implementarea Acordului dintre România și Statele Unite ale Americii privind activitățile forțelor Statelor Unite staționate pe teritoriul României, semnat la 6 decembrie 2005, (Defense Cooperation Agreement - DCA) și a Acordului dintre România și Statele Unite ale Americii

privind amplasarea sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice al Statelor Unite în România, semnat la Washington la 13 septembrie 2011, (Balistic Missile Defense Agreement - BMDA).

De asemenea, CCMIAA asigură Secretariatul tehnic permanent al Comisiei interministeriale pentru legătura cu forțele armate străine pentru implementarea prevederilor legale privind intrarea, staționarea, desfășurarea de operațiuni sau tranzitul forțelor armate străine pe teritoriul României. Dacă structurile prezentate mai sus au caracter executiv și consultativ, ISPAIM este însă o structură de cercetare științifică a MApN care funcționează în subordinea DPAPRI. Acest institut este atestat drept instituție aptă să desfășoare activități de cercetare științifică și inițiază și dezvoltă cercetări fundamentale și aplicative.

ISPAIM acoperă trei domenii de cercetare: securitate internațională, politica de apărare și istorie militară. Diversificarea și specializarea domeniilor planificării apărării și cooperării internaționale ne demonstrează complexitatea relației de interconectare și interdependență dintre ele. Politica MApN de conectare a celor două s-a născut din necesitatea de a gestiona integrat și coordonat cele două domenii pentru a-și putea respecta direcțiile de acțiune din Strategia Națională de Apărare. Implicit, pentru a putea realiza dezideratele de securitate națională ale statului, atunci politicile de apărare și planificările trebuie să fie realizate în concordanță cu relațiile internaționale pe care statul român le-a stabilit la nivel regional și global.

Col. (r) Antonio Marinescu

**INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ**

*Independența
prin Cultură*